

Natuur-Historische Vereenigingen.

Natuurhistorische Vereeniging te Amsterdam.

Vergadering van 12 October 1901.

Aanwezig behalve het bestuur 68 leden, en talrijke geïntroduceerden.

Als eerste punt van de agenda komt aan de orde het voorstel van het bestuur om machtiging, om met de afgevaardigden van andere vereenigingen samen te komen ten einde eene Nederlandsche Natuurhistorische Vereeniging op te richten en hare statuten vast te stellen.

De voorzitter herinnert er aan, dat reeds bij de oprichting dezer vereeniging sprake is geweest van het dadelijk oprichten eener Nederlandsche Vereeniging, doch dat men toen vond, dat het beter was te wachten tot ook andere gelijksoortige vereenigingen waren opgericht.

Het bestuur meende, dat nu het oogenblik daarvoor was gekomen, en de voorzitter licht nu verder toe, op welke gronden het bestuur meent de stichting der Nederlandsche Vereeniging te mogen aanbevelen.

De band, tusschen de verschillende tegenwoordige vereenigingen te vlechten, zou moeten bestaan:

1°. In de uitgave van een correspondentieblad, dat b.v. maandelijks zou kunnen verschijnen en waarin opgenomen zouden moeten worden o. a. de mededeelingen van het hoofdbestuur, de verslagen der afdeelvvergaderingen.

2°. In het houden van algemeene vergaderingen op geschikte tijdstippen en plaatsen, b.v. om de 4 jaren.

Bovendien zouden door de Nederlandsche Vereeniging tal van zaken kunnen worden ter hand genomen, die niet of niet zoo goed van eene plaatselijke vereeniging kunnen uitgaan.

Als zoodanige werden door den voorzitter genoemd:

1. Het stichten eener bibliotheek ten dienste der leden.
2. Het tot stand komen eener Nederlandsche nomenclatuur voor de planten en dieren.
3. Het doen van pogingen om terreinen, die uit een natuurhistorisch oogpunt van belang zijn, te beschermen.
4. Het maken van collecties, die aan leden of afdeelingen rondgezonden kunnen worden.
5. Het verkrijgen van voordeelige voorwaarden voor de intekening op natuurhistorische tijdschriften of bij den aankoop van natuurhistorische boekwerken.

Hierbij deelde de voorzitter mede, onder applaus der aanwezige leden, dat de uitgever van *De Levende Natuur* reeds verklaard heeft, dit tijdschrift voor de leden eener eventuele Nederlandsche Vereeniging (die 't blad van den afdeelvsecretaris ontvangen) in prijs te zullen vermindern van f 3.60 op f 2.75.

Nog deelde de voorzitter mede, dat het bestuur het wenschelijk acht, dat ook bepaald wordt, dat ieder lid verplicht zal zijn, een ander lid bij aanvraag inlichtingen te geven omtrent wijze van studie, te gebruiken studiewerken enz. en dat ieder lid het recht moet hebben de vergaderingen der afdeelingen op iedere plaats bij te wonen.

Eindelijk deelt de voorzitter nog mede, dat het slot eener berekening van het bestuur is geweest, dat de leden der Nederlandsche Vereeniging, die tevens leden van een der afdeelingen zijn, aan de kas der vereeniging zullen moeten bijdragen f 0.50, terwijl dit bedrag voor de algemeene leden f 1.— per jaar zal moeten bedragen. Deze som zal voldoende zijn, om het hoofdbestuur in staat te stellen, met eenige vrucht werkzaam te zijn.

Wat de afdeelingen betreft, stelt het bestuur voor, om deze geheel vrij te laten in wijze van werken als in betaling der contributie.

Nadat de voorzitter de discussie over dit punt heeft geopend en daarvan alleen gebruik gemaakt wordt door den heer Jaspers, om het bestuursvoorstel aan de leden aan te bevelen, wordt het voorstel, om het initiatief tot oprichting der Nederlandsche Natuurhistorische Vereeniging te doen uitgaan van de Amsterdamsche vereeniging met algemeene stemmen aangenomen en wordt goedgekeurd, dat het bestuur met afgevaardigden van andere dergelijke vereenigingen samen zal komen om de Nederlandsche Vereeniging op te richten en hare statuten vast te stellen.

Voordracht

van den Heer VAN LEDDEN HULSEBOSCH Sr. over

a. Het drogen van bloemen;

b. Het conserveeren van groenten en vruchten,

Spreker leidde zijne voordracht in met de opmerking, dat het worden en vergaan in de natuur door niemand beter en menigvuldiger waargenomen wordt dan door den natuuronderzoeker en dat niemand beter dan deze de groote beteekenis kent van het vonnis „stof zijt gij en tot stof zult gij wederkeeren?” Dat „tot stof wederkeeren” — zoo vervolgde hij — daar hebben de menschen gewoonlijk een broertje aan dood, omdat dit hun wel een beetje te gauw naar den zin gaat en daarom dwingt de zucht tot zelfbehoud hen, om zoo lang mogelijk en zooveel zij maar kunnen daaraan weerstand te bieden.

Dreigt gevaar, dan worden zij heel netjes gewaarschuwd: de „empfindliche” mensch en het dier door de gewaarwording van pijn of onwelzijn en, wat de natuurproducten betreft, door het waarnemen van verschijnselen van bederf, en dit doet hun ook al weer pijnlijk aan, omdat zij weten, dat dit voor hen gepaard gaat met verlies van levensgeluk.

Om dit te voorkomen, trachten zij heel veel van wat hun lief en dierbaar is tegen bederf te vrijwaren, te conserveeren. Voorheen, toen men het bestaan van micro-organismen nog niet kende en veel minder wist, dat de natuur voor de opruiming van elk milligram organische stof over milliarden kleine werklieden beschikt, om die in haar eenvoudigste bestanddeelen te ontleden; toen men deze, voor het ongewapende oog onzichtbare leden van den reinigingsdienst der natuur — de bacteriën — nog nooit had aanschouwd, toen schreef men de oorzaak van bederf aan het water toe en niet geheel ten onrechte. Zonder water toch is leven niet mogelijk — ook niet het leven van de bacteriën: de kleinste levende wezens die wij kennen, welke de oorzaak van het bederf zijn, en uit deze waarheid putte de mensch de les: *dat men door het water te verwijderen het bederf weert.*

Achtereenvolgens werden de verschillende methoden van conserveeren besproken en verklaard:

- I. Conserveeren door wateronttrekking.
 - A. Door droging (bloemen, bladeren, kruiden, vruchten, zaden, bollen, knollen, wortelstokken en geheele planten).
 - a. tusschen ongelijmd papier.
 - b. in zuiver zand.
 - c. tusschen wattenmatrasjes.
 - d. bij verhoogde temperatuur.
 - B. Wateronttrekking door zout (inmaakgroenten, gras, visch, vleesch).
 - C. Wateronttrekking door alcohol (botanische en dierlijke preparaten, vruchten op brandewijn, wijn).
 - D. Wateronttrekking door verdamping bij hooge temperatuur (extracten).
 - E. Wateronttrekking door suiker (Jams, stroopen, geconfijte vruchten en andere plantendeelen).
- II. Conserveeren door rook (eigenlijk een combinatie van zouten, drogen en rooken — niet op plantendeelen toegepast).
- III. Conserveeren door antiseptica (zwaveligzuur, salicylzuur, boorzuur, formaline).
- IV. Conserveeren door azijn (tafelzuur, gemarineerde visch, rolpens).
- V. Conserveeren door koude (mammoeten in het ijs van Siberië, transport van visch).
- VI. Conserveeren door steriliseeren (alles wat aan bederf onderhevig is, in olie, in suikerhoudend sap, in water enz.).

Als voorwerpen tot demonstratie dienen: bloemen die twintig jaar oud waren en haar vorm en kleur volkomen hadden behouden; gedroogde groenten en vruchten; een door den spreker nieuw geconstrueerde ijzeren plantenpers met wattenmatrasjes, benevens een trommel op driehoet, om bij hoogere temperatuur planten te drogen (vervaardigd in de werkplaats van Merkelbach & Co.); eene exquise verzameling geconserveerde groenten en vruchten in glas enz.

Het hoe en waarom bij elke methode van conserveeren

werd door spr. verklaard, op menige bijzonderheid gewezen en het gesprokene door het noemen van voorbeelden steeds verduidelijkt.

Spr. besloot zijne voordracht met een woord van dank aan den vriendelijken directeur van de fabriek van verduurzaamde vruchten „de Betuwe” te Tiel, die hem in de gelegenheid gesteld had, de voortreffelijke producten zijner vaderlandsche industrie hier te demonstreeren en reikte aan iedere aanwezige dame een potje jam uit deze fabriek uit, teneinde bij de herinnering aan, ook een aangename nasmaak van deze bijeenkomst te bewaren.

Hierna lichtten de heeren J. Jaspers en J. Sturing (Haarlem) de door hen tentoongestelde voorwerpen toe; de eerste eenige herbarium-ex. van planten waaronder zeer fraaie, merkwaaide en kunstig geconserveerde;

de heer Sturing: atavistische Dahlia's, groene dito's; diefstal met inbraak bij *Salvia splendens*.

De heer D'huif vertoonde spektorlarven in houtskool en krijgt. De heer J. Koornneef: jonge plantjes op de bladeren van *Cardamine pratensis* en een *Juncus* aangetast door de larven van een motje. Mej. van Oostveen een dubbele kolf van *Typha*. De heer Heinsius vruchtjes van kraanvogelbek (*Erodium gruinum*). Een groot aantal van deze worden ter beschikking van de leden gesteld.

De vragenbus na de pauze bevatte slechts één vraag betreffende de eikenaarvloo door mieren weggesleept. De heer Thijssse beantwoordde deze vraag. Deze laatste vraagt op zijn beurt naar de beteekenis van de fraai ronde gaatjes in de schelpen van talrijke weekdieren bij de laatste excursie aan het strand gevonden. De heer Jaspers vermoedt dat een slak de schuldige is.

De voorzitter constateert met voldoening, dat door de leden meer en meer gebruik wordt gemaakt van de gelegenheid tot het tentoonstellen van merkwaaide voorwerpen en het doen van kleine mededeelingen.

De voordracht van den heer Thijssse wordt op diens verzoek wegens den beperkten tijd uitgesteld tot de volgende vergadering.

Daarna houdt de heer Van Goor een bespreking over *Scrophularia Neesii*, met verklaring door zeer groote afbeeldingen. De hoofdzak is in 't volgende résumé vervat.

Scrophularia Neesii (Takkig Helmkruid).

Stengel en takken loopen uit in pluimen van 1 cM. lange bruinroode bloemen. De kroon is 5 slippig, 2 naar boven (bovenlip), 2 terzijde en een naar beneden omgebogen. Dit slippje en de omtrek ervan is groenachtig (dient als honingmerk). 4 meeldraden komen met de helmknopjes boven het onderste slippje te liggen, de 5e, teruggeloopte meeldraad, sluit als schub, in het bovengedeelte van den toegang de ruimte af. Het eenige vruchtbeginsel draagt 1 stijl en 1 opgebogen stempel. Om het vruchtbeginsel een ringvormige honingklier. In de bloem drie toestanden van bloei.

1° alleen de stempel is rijp en ligt iets boven het onderste slippje op de plaats, waar later de rijpe helmknopjes komen, de meeldraden liggen nog opgerold onder in de bloem.

2° de meeldraden hebben zich gestrekt, terwijl de stijl zich iets heeft opgebogen.

3° de stijl buigt zich neer, zoodat de stempel tusschen de helmknopjes komt te staan.

Waargenomen bestuiver *Bombus agrorum*. Bestuiving:

a. Als in den 1en toestand van bloei een insect in de bloem komt, zet het zich neer op het groene onderslippje en houdt zich met de klauwtjes aan den buitenwand vast. Kop en slurf worden in de bloem gestoken en de 5e meeldraad zorgt er voor, door boven den toegang af te sluiten, dat de onderzijde van kop en slurf langs den stempel strijkt en, als reeds oude bloemen bezocht zijn, daaraan stuifmeel afgeeft. Hier dus steeds kruisbestuiving.

b. Als een insect een bloem bezoekt in den 2en toestand van bloei, dus stempel boven meeldraden, dan zorgt weer de 5e meeldraad, dat kop en slurf langs stempel en helmknopjes bewogen worden. Het eerst wordt hier de stempel aangeraakt, daarbij wordt hij neergedrukt en geven de meeldraden op hun beurt nieuw stuifmeel aan het insect af op dezelfde plaats, waarmee het ook den stempel aanraakt. Hier is dus eveneens kruisbestuiving. Nu kan de stempel stuifmeel van de omliggende meeldraden opnemen, en dan heeft er zelfbestuiving plaats. Komt nu een insect op de bloem, dan kan, doordat stempel en helmknopjes tegelijk worden aangeraakt, zoowel zelf- als kruisbestuiving optreden. Bij S. N. is het dus als bij zoovele andere planten eerst kruisbestuiving en als deze uitblijft zelfbestuiving.

Nadat de heer Thijssse nog had medegedeeld dat 's morgens vroeg in het Vondelpark prachtig het trekken van verschillende vogelsoorten is waar te nemen en hij aangespoord heeft dit te gaan zien, sluit de Voorzitter onder dankzegging aan de leden de vergadering.

E. HEIMANS,
2de Secretaris.

Amsterdamsche Natuurhistorische Vereeniging.

De Amsterdamsche Natuurhistorische Vereeniging vergaderde op Zaterdag 14 December in de Koningszaal van Artis.

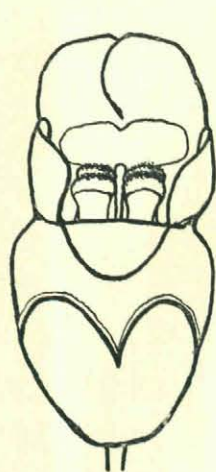
Aanwezig waren behalve het bestuur 70 leden en vele geïntroduceerden.

De voorzitter deed mededeeling van het aanvankelijk welslagen der pogingen, om te geraken tot de stichting eener Nederlandsche Natuurhistorische Vereeniging.

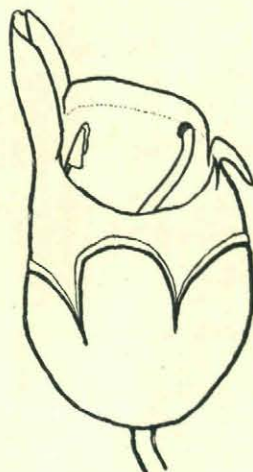
Allereerst was aan de orde de verkiezing van een definitief bestuur in plaats van het voorloopige dat nu een jaar lang de zaken der vereeniging had geleid.

Tot voorzitter werd verkozen de heer H. Heukels met 66 stemmen; tot bestuursleden de heeren E. Heimans met 62, Dr. H. W. Heinsius met 61, Van Ledden Hulsebos met 53 en Jac. P. Thijssse met 42 stemmen. Deze laatste maakte bezwaar tegen het aannemen, waarop verkozen werd de heer B. Boon die in stemmental op den heer Thijssse volgde.

De heer Heukels leverde daarna een bijdrage over den koekoek naar aanleiding van een aantal buisjes met vogeleieren. In ieder dezer lag onderin een koekoeksei en daar boven lagen de eieren van den zangvogel, die dat koekoeksei zou hebben bebroed. Deze collectie was door prof. Ritzema

Takkig helmkruid
van voren gezien.

Eerste toestand.

Tweede toestand.

Derde toestand.

Bos welwillend te zijner beschikking gesteld, om ze aan de leden der Natuurhistorische Vereeniging te toonen.

Hij wees op de groote verschillen in kleur en grootte tusschen de koekoeks-eieren onderling en op de meestal treffende overeenkomst in dezelfde eigenschappen met die der zangvogeltjes, die als pleegouders dienst deden. Tot verklaring van dit verschijnsel wees hij er op, dat er verschillende koekoekrassen bestaan, die verschillend gekleurde eieren leggen. Een koekoek toch, die groot is geworden in het nest van een roodborstje, b. v. zal ook later, volwassen zijnde, de eieren deponeeren in het nest van dezelfde vogelsoort enz. en zoo ontstaat een ras, dat men roodborstjes-koekoek zou kunnen noemen. Nu ondervindt ieder ras den invloed der pleegouders en gaat eieren leggen, die in kleur en grootte overeenkomen met die van die pleegouders.

Slechts in één geval bleek de overeenstemming in kleur en grootte in het geheel niet te bestaan n.l. bij het ras: winterkoninkjes-koekoek. Hier zou echter die gelijkheid ook geen betekenissen hebben, daar het inwendig in het bijna geheel gesloten nest van dit vogeltje geheel duister is.

De heer Th. J. Stomps deelde het volgende mede omtrent den invloed van verschillend gekleurd licht op planten.

„Om zelf ook eens de proef te nemen, wat de invloed zou zijn van verschillend gekleurd licht op planten, liet ik 2 Geraniums groeien in twee terraria met rood en blauw glas en een in gewoon zonlicht. Het bleek (dit was trouwens al lang bekend) dat rood licht den groei 't meest bevordert, blauw 't minst. In 't roode licht stond de plant al in bloei, toen die in 't gewone licht nog niet eens knoppen vertoonde. Merkwaardig was, dat die in 't blauwe licht zich hoegenaamd niet ontwikkelde. Men kan dit als volgt verklaren. De plant verkrijgt de C voor haar zetmeel uit 't CO₂ der lucht. Voor elke molecuule opgenomen CO₂ komt één mol. O terug. Hoe meer zetmeel er gevormd wordt hoe meer O er dus vrijkomt. Door 't meten van de hoeveelheden O, die een verlicht blad afgeeft, weet men nu, dat de roode en ook de gele stralen de zetmeelvorming meer bevorderen dan de blauwe en dus ligt 't voor de hand, dat een plant in rood licht krachtiger zal worden dan in blauw. Dit laatste speelt echter den voornaamsten rol bij verschillende bewegingen. Zeer merkwaardig is het dat protoplasma en chlorophylkorrels van mossen en varenprothalliën voor 't licht terugwijken; zij komen weer aan de oppervlakte bij invallende duisternis. Hierbij zijn slechts de sterk breekbare lichtstralen van invloed. De gele en roode werken als duisternis.”

Na de pauze, gedurende welke de koekoekseieren, een verzameling zeldzame of nieuwe planten, een collectie zoogdieren en een aantal belangrijke boeken bezichtigd werden snrak de heer Thijssen over de Nederlandsche zoogdieren. Hij vestigde de aandacht erop, dat onze zeer belangwekkende fauna zich niet in veel belangstelling mag verheugen, hoewel het veertigtal leden ervan die overwaard is en gaf, als bewijs dat lekenliefhebberij in deze ook een bron van nut en genoegen kon zijn, eenige eigen waarnemingen ten beste.

Verder deelt hij mede, dat een der leden hem omtrent het aanbrengen van schelpjes nader heeft ingelicht. In Winkler's Gids voor 't strand is uitvoerig beschreven hoe Buccinum undatum met zijn tong kleine schelpdieren aanboort.

E. HEIMANS, 2e Secretaris.

Natuur-Historische Vereeniging „Darwin” te Leiden.

Vergadering op 9 Nov. 1901.

Insectenetende planten (J. VAN DER BREGGEN).

De heer Van der Breggen begon met te zeggen, dat men reeds op het einde der vorige eeuw wist, dat sommige planten van tijd tot tijd met hunne bladeren of door middel van bladachtige organen of door blaasjes insecten vingen. Men bestempelde deze plantjes in 't algemeen met den naam van *Vliegenvangertjes*. Deze vliegenvangertjes zijn kleine plantjes, welke laag bij den grond bloeien en hun tehuis in de moerassen en veengronden vinden. Eerst in de laatste jaren ging men deze planten nauwkeurig onderzoeken, en het is vooral Darwin geweest, welke zich in dit opzicht zeer verdienstelijk heeft gemaakt. Hij heeft onderzocht en bewezen, dat de gevangen insecten *werkelijk* uitgezogen en verteerd werden en wel door dezelfde scheikundige werking,

door welke het voedsel in de maag van den mensch verteerd en tot opnemng in het bloed voorbereid wordt. Hoe dit geschiedt, zeide spreker, kan men eerst begrijpen indien men den anatomischen bouw van het blad of van het bladachtig orgaan, waarmede de plant het insect vangt, eenigszins bestudeerd heeft.

Men zou de insectenetende planten in 2 groote groepen kunnen verdeelen, n.l. in die welke bij het vangen van insecten hunne bladeren of bladachtige organen bewegen en die welke dit niet doen. Het aantal insectenetende planten waarmede de wetenschap tot nu toe heeft kennis gemaakt bedraagt ongeveer 500. Men moet nu evenwel geen verkeerde voorstelling van een insectenetende plant krijgen, door te denken dat zij absoluut niet buiten dit voedsel kunnen leven maar zeker is het, dat zij het noodig hebben voor een krachtig leven en een volkomen ontwikkeling.

De voornaamste in ons land voorkomende insectenetende planten zijn:

Droseraceae = Zonnedauwachtigen.

Pinguicula = Vetkruid.

Utriculariaceae = Blaasjeskruiden.

Spreker ging vervolgens over tot het behandelen der in ons land voorkomende insectenetende planten.

Voorzeker is de *zonnedauw* wel het ons meest bekende vliegenvangertje. Er bestaan een aantal soorten van *Drosera*'s, waarvan er in ons land slechts een drietal voorkomen, n.l.: *Drosera rotundifolia*, *longifolia* en *intermedia*. De klierjes

Nepenthes curtisii.

van het *Drosera*blad noemt men *tentakels*, deze zijn na verloop van 3 uur alle over hun prooi heengebogen en het insect is gevangen.

Daarna behandelde spreker het *vetkruid*, hetwelk een tweede in ons land vrij algemeen voorkomende vleeschetende plant is (*Pinguicula vulgaris*). Het is een plantje met breede langwerpige bladeren, welke als een roset zijn samengesteld. Het *vetkruid* groeit op moerassige gronden, doch is lang niet zoo algemeen als de *Drosera*. Omtrent den bodw van het blad valt weinig op te merken. Zij is met kleine klevrige klierhaartjes bezet, die wanneer zij door een insect of ander verteerbaar voorwerp worden aangeraakt, een vocht afzonderen, waarin het dier wordt opgelost, en de plant kan dan zodoende het voedsel opnemen.

De insectenetende planten, welke bij het vangen van dierlijk voedsel hunne vangorganen bewegen, behandeld hebbende, ging spreker over tot het bespreken van die planten, waarvan de bladeren bij het vangen van insecten geen beweging *vertoonen*. Eerst werd behandeld, het in ons land algemeen voorkomende blaasjeskruid (*Utricularia vulgaris*). Dit plantje draagt zijn naam naar de talloze ovale blaasjes, welke overal tusschen zijne bladeren verspreid zijn.

Vervolgens kwam *Utricularia Nelumbifolia* aan de beurt, waarvan spreker zeide dat dit voorzeker een van de merk-

waardigste soorten was. Deze plant treft men aan in de rosetvormige geplaatste bladeren der Bromeliaceae. Een exemplaar van *Billbergia maersea* was op de vergadering aanwezig en de blaasjes van *Utricularia Nelumbifolia* op sterkwater.

De merkwaardigste insectenvangende planten, zijn zeker wel de Bekerplanten, waartoe behooren de *Darlingtonia*'s, *Nepenthes* en *Cephalotus*. Spreker had tot opluistering van deze laatste groepen een 12-tal platen van *Nepenthes*, *Sarracenia*, *Cephalotus*, enz. enz. medegebracht en verder nog bekertjes welke open en gesloten waren en dan bekertjes in verschillende vormen en grootten. Wanneer wij nu het besprokene résuméeren komen wij tot het volgende:

De meeste groene planten bereiden zelf haar organisch voedsel uit het door de bladeren uit de lucht opgenomen koolzuur en uit de door wortels opgenomen stoffen, terwijl daarentegen de week- en afvalplanten, welke meestal de groene kleur missen, voorkomen op levende of gestorven planten en dieren en daaruit hun voedsel trekken. Tegenover deze beide voedingswijzen, staan de insectenetende planten, welke met hunne bladeren of bladachtige organen kleine dieren vangen en tot haar voedsel gebruiken. Zij dooden hunne prooi door bepaalde vochten, welke de voedzame bestanddeelen oplossen, opdat zodoende de voedzame deelen door de plant kunnen worden opgenomen. Zij brengen in de cellen der omringende organen microscopische vruchtbare veranderingen teweeg. Het schijnt, dat het vooral de eiwitachtige of in het algemeen stikstofhoudende stoffen zijn, voor welke verkrijging het uitzuigen van insecten noodig is. Spreker wenschte nu nog een kort antwoord te geven op de vraag: Wat zijn insectenetende planten?

Het antwoord daarop luidde: Een insectenetende plant is een plant, die in staat is uit doode dieren stikstofhoudende verbindingen op te lossen, op te zuigen en als voedsel te verbruiken. Hiermede eindigde de heer Van der Breggen zijn hoogst interessante beschrijving van deze merkwaardige groep uit de plantenwereld.

P. J. DEE, 1e Secretaris.

Nederlandsche Natuurhistorische Vereeniging.

De Amsterdamsche Natuurhistorische Vereeniging had haar bestuur opgedragen pogingen in 't werk te stellen

om met de besturen van dergelijke vereenigingen in andere plaatsen van ons land te komen tot de oprichting van een Nederlandsche Natuurhistorische Vereeniging. In een der zalen van *Natura Artis Magistra* te Amsterdam had gisteren een bijeenkomst plaats van bovengenoemd bestuur met afgevaardigden van Gouda, Den Haag, Haarlem, Leiden en Schoonhoven. Ook was tegenwoordig prof. Mac Leod uit Gent namens het Kruidkundig Genootschap „*Dodonea*”, die de verblijvende mededeeling deed, dat zeker vele Belgische beoefenaars der natuurlijke historie zich zullen aansluiten bij een Nederlandsche vereeniging, als die opgericht wordt. Ook Groningen had een afgevaardigde gezonden; vermoedelijk zal de vereeniging daar zich aansluiten en van Utrecht wordt hetzelfde verwacht.

De voorzitter, de heer H. Heukels van Amsterdam, wijst er op dat de band, die de verschillende afdeelingen moet samenbinden, kan bestaan: in de uitgave van een correspondentieblad, dat maandelijks zou kunnen verschijnen; in het houden van algemeene vergaderingen. Bovendien zou de vereeniging tal van zaken kunnen ter hand nemen, beter dan plaatselijke vereenigingen dat kunnen doen, b.v. het stichten van een bibliotheek ten dienste der leden; het tot stand komen van een Nederlandsche nomenclatuur van de planten; het doen van pogingen om terreinen te beschermen die uit een natuurhistorisch oogpunt van belang zijn; het maken van collectiën die aan personen of afdeelingen rondgezonden kunnen worden; het verkrijgen van voordeelige voorwaarden voor de inteekening op natuurhistorische tijdschriften en bij den aankoop van boekwerken, enz.

Met algemeene instemming wordt besloten tot oprichting der vereeniging en worden de statuten goedgekeurd, waarop de Kon. bekrachtiging aangevraagd worden zal; ook wordt een huishoudelijk reglement vastgesteld. Tot leden van het voorloopig slechts voor den tijd van één jaar gekozen hoofdbestuur worden benoemd: de heer H. Heukels, van Amsterdam, voorzitter; prof. J. Mac Leod, van Gent, ondervoorzitter; dr. H. W. Heinsius, van Amsterdam, 1ste secretaris; dr. H. J. Calkoen, van Haarlem, 2de secretaris; prof. Ed. Verschaell, van Amsterdam, penningmeester; de heer E. Heimans, van Amsterdam, en dr. H. Burger, van Groningen, leden van redactie van het maandelijksch correspondentieblad, dat verbonden zal zijn met het tijdschrift *De Levende Natuur*; de heer H. Ouderkerk, van Gouda, bibliothecaris, en de heer J. Sturing, van Haarlem, conservator.

Zooals uit bovenstaande officieele mededeeling blijkt, is de algemeene vereeniging thans opgericht. Ons blad zal als orgaan dienst doen, door steeds eenige bladzijden beschikbaar te stellen voor alle mededeelingen van het hoofdbestuur aan de afdeelingen en de algemeene leden, en voor resumés van voordrachten op de vergaderingen gehouden.

't Spreekt wel van zelf, dat *De Levende Natuur* evengoed gastvrijheid blijft verleen, in zoover de plaatsruimte 't veroorlooft, voor mededeelingen van alle andere vereenigingen, die beoefening of popularisering van de kennis der levende natuur beoogen. De bladzijden voor vereenigingen bestemd worden extra toegevoegd; de overige tekst blijft denzelfden omvang behouden.

DE REDACTIE.

